

РУЗВЕЛТ СКЛИКУЄ ВСЕ-АМЕРИКАНСЬКУ МИРОВУ КОНФЕРЕНЦІЮ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт вислав до начальників 21 держав так званої латинської Америки записки на мирову конференцію в цілі консолідування мира на західній півкулі.

Конференція має відбутися в Буенос-Айресе, столиці Аргентини. Про те, що вона відбудеться, нема сумніву, бо американський уряд має вже прихильні відповіді від 20 американських республік.

Між головними точками, що будуть поставлені на конференції, є поставлення війни поза межі закону. Планується тут щось у роді „західної ліги націй”.

СЕНАТ УХВАЛЯЄ ЗАКОН ПРО ДОПОМОГУ ФАРМЕРАМ.

ВАШИНГТОН. — Сенат ухвалив 56 голосами проти 20 закон про допомогу фермерам, що має заступити ухвалений попереднім конгресом закон про ту саму справу, котрий найвищий суд Злучених Держав признав недавню неконституційним.

З законів недавній видаток у сумі 500 мільйонів доларів на рік.

Як показалося при голосуванні, східні й новоганглійські стейти є проти цього закону.

КОНГРЕСМЕН ПОВИТИ ПОЛІЦІЮ НА ДЕМОНСТРАЦІЇ БЕЗРОБІТНИХ.

НЮ ЙОРК. — Безробітні пробували в суботу відбутися вулицями міста демонстрацію, щоби звернути увагу на свої потреби. Поліція не дала дозволу, бо мовляв уліці вкриті снігом і демонстрація затамувала би рух. Безробітні вперлися демонструвати походом без поліційного дозволу. До походу вставили великі маси людей, число котрих газети обчислюють ріжно від 15,000 до 25,000 осіб. Поліція кинулася розганяти демонстрацію силою.

У бійці між демонстрантами й поліціями побито кільканадцять осіб, між іншими конгресмена Віта Маркantonія. Арештовано конгресмена й 12 інших осіб та відставлено на поліцію. Тут їх зараз випущено на волю, щоб, мовляв, не дати їм нагоди стати мучениками дешевим способом.

Конгресмен Маркantonіо, що вийшов з бійки з окровавленим носом, винувач за побою міський уряд.

НЕЩАСНА ПРИГОДА ОЛ. КОШИЦЯ.

НЮ ЙОРК. — Олександр Кошиць, відомий маестро, упав жертвою нещасливого випадку. На пробі злучених хорів у Джерзі Сісі, що підготовляють концерт у честь митрополита Андрія гр. Шептицького, що має відбутися в „Декорейшен Дей” у Карнегі Гол у Нью Йорку, впав йому на ногу фортеп'яна та потовк ногоу так тяжко, що маестро мусів піти до шпитала лікуватися. Заряд шпитала св. Луки в Нью Йорку каже, що лікування поступає добре та що О. Кошиць відійде з шпиталу за десять днів.

ДОРОЖНЕЧА ПІДРИВАЄ ДОПОМОГОВУ АКЦІЮ.

НЮ ЙОРК. — „Союз для поправи долі бідних” відкликається до громадянства за збільшення своєї жертвенності, бо, мовляв, подорожні життєвих продуктів на 6% від минулого вересня підриває заходи допомогових організацій.

РЕФОРМУЮТЬ РОБІТНИЧІ ЗАКОНИ... В МЕКСИКУ.

МЕКСИКО. — Президент Ласаро Карденас скликав спеціальну сесію мексиканського конгресу для вирішення зміни робітничого закону.

Уряд припонує ухвалення закону, на основі котрого робітники мали би діставати заплату за 7 днів, працюючи 6.

КАТОЛИЦЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ ЗА ОБМЕЖЕННЯ ДИТЯЧОЇ ПРАЦІ В ФАБРИКАХ.

НЮ ЙОРК. — Відомий адвокат Френк П. Волш організував католицький комітет для ратифікації поправки конституції про заборону дитячої праці в фабриках.

Цей комітет має на цілі переконувати католиків, що їм нічого боятися від цієї поправки. Проти заходів Волша, ще заки комітет організовано, виступили деякі католицькі газети.

БОРОТЬБА ПРОТИ РАКА.

НЮ ЙОРК. — Інститут Крокера для розслідування рака подає звіт з поступу боротьби проти цієї небезпечної недуги.

Звіт займається передовсім розслідуванням різних ліків, що нібито мають помагати на цю недугу. Два широко розголошені ліки показалися безуспішними. Над іншими розслідування ще ведуться.

Звіт показує, що досліді дали замінні висліді щодо розслідування причин занедужання. Передовсім стверджено, що причин недуги нема так багато, як здавалося давніше. Досліді вказують на те, що люди видно підпадають недугі через дідичні прикмети.

ПОДВІННЕ ВБИВСТВО НЕВІДОМОЇ.

У кухонці в домі під ч. 1,137 при Брод Стріт у Ньюарку, Нью Джерзі, знайдено тіла коло 25-літньої жінки та коло 7-літнього хлопця. Жінка лежала на долівці, обнявши рукою хлопця. На її лиці видно було сліди сліз. З газової печі виходив газ. Хазяйка дому заявила, що жінка заїхала під дим ввечерю та казала собі показати вільну кімнату. Вона заплатила коміре за тиждень, бо мовляв, її мешкання відновляють і тому їй треба окремого мешкання на цей час. На другий день ввечерю хазяйка почула на коридорі сильний смід світляного газу. Вона просліділа, що газ походить з кімнати, яку вона винаяла невідомій жінці. Візвала поліцію й ця вломилася в кімнату.

ТРИ ЛЕЩЕТАРИ ПРОПАЛИ НА ЧОРНОГОРІ.

Три студенти варшавської політехніки, Бреховський, Ольшевський і Пйонтковський, приїхали на латинське Різдво до Ворохти і другого дня свята вибралися із захисту на Зарослянку під Говерлею на лещетарську прогулку. Коли на ніч не вернулися до захисту, на другий день вибралася за ними ратунова експедиція взяти собі до помічі вівчарський псів. Однак не відшукали лещетарів. Ствердили тільки, що сліди лещетарів вели в сторону Чехословащини. Тому повідомлено про все чехословацьку владу.

КАРИ НА ТАЙНИХ ГОРАЛЬНИКІВ.

В Коломині відбувся процес проти селян з Підвисокого за нелегальну фабрикацію горілки. На весну м. р. вони роздобули апарат до гонення спирту і виробили кільканадцять літрів самогону, яким поділилися. Тому, що обвинувачені призналися до вини, засуджено: Василя Вакарука, Василя Бигара, Романа Григорчука, Федора Гнатчука, Дмитра й Івана Сливчуків та Михайла Гришуків на кару арешту по 6 місяців і гривини по 200 зл., а Василя Вакарука на один місяць арешту та гривню 200 зл.

ТРАГІЧНЕ ЩЕПЛЕННЯ ДІТЕЙ.

Лікарська опіка над шкільною дитворою в громаді Малій Плоцьк, пов. Ломжа, перенесла охоронне щеплення проти шарклатини. Після щеплення значне число дітей занедужало. 18 дітей привезли до повітового шпиталу, де троє з них умерло. Влада веде дождження, щоб устійнити хто завинив: лікар, який переводив щеплення, чи невідповідна сировина.

ВИСЛІДИ ЛЮСТРАЦІЇ СОВЕТСЬКОЇ ШКОЛИ.

Як подає КАПС, у Тамбові представники комсомолу перевели люстрацію школи, до якої ходять діти у віці 10—15 літ. Підчас особистої ревізії стверджено, що 45 проц. дітей носять сховані хрестинки на шях. На питання діти пояснили, що хрестинки дістали від своїх батьків. Вислід ревізії був такий, що усунуто у правителя школи та низку вчителів і заступлено їх особами, „гідними довіри”.

НЕПОШАНІВКОМ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В СОВЕТСЬКІЙ.

Виразним доказом того, як не шанують нашої мови в СССР, можуть послужити офіційні видання Москви, призначені для закордону. Так, наприклад, найновіший каталог „Періодіка СССР 1936”, виданий Міжнародною Книгою в Москві російською, французькою, англійською і німецькою мовою, передає назви українських часописів до невідомості перекрученими на російський штиб. Українське „і” всюди передано як „и”; в Москві не знашли літер „ї” та „і”, тому в каталозі знаходимо такі шедеври, як „Висник Харківського миськради”, „Збірник наказів НКО”, „Патробритник України” і т. п. Транскрипція нібито „українських” назв латинкою на рівній же височині. І оце такий каталог має в Європі репрезентувати висоту советської культури і рівноправність мов „щасливих народів советського Союзу”!

ЗИМА, ЧИ ВЕСНА?

До львівського „Нового Часу” пишуть з Гусятинщини: Такої теплої зими, як цього року, найстарші люди не пам'ятають. На полях, на яких в інших роках лежав грубою верствою сніг, цього року можна побачити орочів, що орають на т. зв. „зіблю”, а навіть один господар з Васильково відважився на пробу засіяти пів кірця жита. В деяких, заслонених від вітру й повернених до сонця садках, прозябають корчі бозу. Ще трохи й зазеленіють.

НЕ СТРАШТЕ ДІТЕЙ!

Цими днями в Полоцьку йшла вулицею одна мати з 5-літнім сином. Синочок був нечемний. І, як звичайно в таких випадках, мати постраждала його, мовляв — поліцейський забере до арешту, якщо дальше буде вередувати. Дитина оглянулася і побачила дійсно поліцейського. Цим так переякала, що дістала серцеву атаку і зімліла. Візвано лікаря і він ледви привів дитину до свідомості.

ВКРАЛИ 2,600 ДОЛЯРІВ.

На залізничному дворці в Тернополі арештовано 27-літнього Максимиліана Зентку з Поджання і 22-літнього Павла Голішевського з Городка Ягайлонського, при яких знайдено 1,530 доларів готівкою. Приведені до слідчого відділу, призналися, що гроші походять із грабунку в одній місцевості теребовельського повіту. Мали ще спільника, шофера Чарнецького, але він на вид поліції втік. Дальші дождження виказали, що всі три напали 21 грудня м. р. на Хану Трезінгер у Мшанці, пов. Терезовля, і забрали їй 2,600 амер. доларів. У зв'язку з тим арештовано Йосифа Миськова та його жінку із Мшанці, у яких знайдено частину заграблених грошей.

ПРИМУСОВА ПРАЦЯ ДЛЯ НІМЕЦЬКИХ ЖІНОК.

З німецьких урядових кол заповіджено що в 1936 р. буде введений в життя примусової праці для німецьких жінок. Дотеперішні добровільні кадри праці для жінок будуть переіменовані на обовязкові, подібно як для мужчин.

ЯК ЖИВЕТЬСЯ НА СОВЕТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Один український емігрант на Закарпатті дістав від свого брата з советської України лист, щоб йому заслати черевиків або чоботів, бо не має в чім ходити на роботу, ані не може їх купити. Брат купив у „Баті” черевиків і панчохи за 62 Кч. — і заслав. За посылку й за мито заплатив 70 Кч., і запевнено його що брат дістане той дарунок без ніякої доплати.

Тепер у листі брат щиро дякує за дарунок, але за чоботи жадали від нього 700 карбованців оплати, то є кільканадцять тисяч чеських корон. Брат очевидно пакунок не викупив. — Так живе нашим братам на своїй рідній землі, у „вільній незалежній советській” державі...

ШЕСТИЙ ДЕНЬ ГОЛОДІВКИ.

Вже 6-тий день триває голодовий страйк зецерів у „Кресовій Друкарні” у Львові. Страйкують 24 зецери. Шестого дня зімліла накладачка Ст. Карасінська. Поготіля відвезло її до лічниці. Голодуєчі зецери страйкують на знак протесту проти невиконання їм закладених платень бундом примусовим зарядом.

АДВОКАТАМ ЗАБОРОНЕНО ЗАЙМАТИСЯ ТОРГОВЛЕЮ І ПРОМИСЛОМ.

Головна Адвокатська Рада в Польщі ухвалила заборонити адвокатам лущити з професією адвоката працю в торговлі і промислі. Адвокат не може займати становища члена управи установи торговельного характеру, хочби не виконував прислужуючого йому на основі впису в торговельному реєстрі права підпису. Резігнація з мандату члена виконного комітету установи не може бути визнана за вистарчальною.

НАЙМОЛОДШИЙ ВИБОРЕЦЬ.

Не було досі випадку, щоб до виборчої урни станув маленький хлопчик. Та ось такий випадок трапився підчас останніх виборів в Англії. Виборча комісія на передмісті Лондону, Батлерса, чимало здивувалася, коли до урни і заждав 7-літній хлопчик і заждав виборчої картки. Розсміяні члени комісії відразу споважнили, коли після справдження виборчої ліста показалося, що цей хлопчик дійсно фігурує в списі виборців. А що на основі англійського права кожний, чие ім'я хочби хибно поміщено в списі виборців, може голосувати, не осталося комісії нічого іншого, як погодитися з фактом. Тільки невідомо, на кого віддав голос 7-літній виборець. Батько хлопчика, що хибно подав ім'я сина, дістав „у нагороду” гривню у висоті 3 фунтів стерлінгів.

ПІДКОВУЮТЬ КОНЕЙ БЕЗ ЦВЯХІВ.

На виставі в Липську один німецький винахідник продемонстрував свій спосіб підковувати коней при помочі підковів з клямрами. Цвяхи зайві і це є великою догідністю, бо дає повну безпеку при підковуванні. Пороблені проби в прийнятих старин кавалерій виказали, що винахід відповів своїм завданням. Почдамська уїжджальня завела вже це нове підковування коней.

ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД ГРІЗНОЮ УКРАЇНСЬКОЮ ЕПІДЕМІЄЮ: ВИЖИДАННЯМ

ЛЬВІВ. — У львівських „Українських Вістях” читаємо про остерогу нашого громадянства перед дуже грізною епідемією вижидання. Пишеться там, що велика частина української інтелігенції зависла у вижиданні. Чогож ждуть?

„Приходу нового Месії, війни? Кінця кризи? Зовсім ні. Вижидують „реалізації угоди”. Як та реалізація має виглядати, що вона має з собою принести, ніхто точно собі цього не уявляє. Кожному вона вижається так, як він того хотів би. Отже: кандидат на учителя живе надією, що ось-ось надіде завізнання-зголотитись до служби. Зредукований суддя кожного дня виглядає поштаря, чи цей не несе йому номінаційного декрету. Вічний студент, що на клинок завівся студії, надіється, що сповниться його остання мрія: його покличуть на заступника писаря в гміні. Адвокат надіється захопити при тій окаяні якусь синдикатуру, а священик тішиться, що може не так нагально тиснути-муть його за податки”.

А ті, що вижидують, бояться ангажуватися в якусь народну роботу. Часопис звиває всіх думаючих, що не є заражені „паралізом вижидання”, щоб допомагали приспішити кінець цій грізній епідемії. Це значить, що треба, щоб громадянство було за ті блага, які мали б на нього спасти з польського урядового стола, а взялося далі розбудувати наше життя о власних силах.

СВЯТА 22-ГО СІЧНЯ.

ЛЬВІВ. — Відрадно вісткую стає те, що Свято 22-го Січня набирає щораз більшу популярність. Цього року святковано його по всіх більших містах Галичини. Святковано його теж і по всіх вишших центрах української іміграції в Європі.

МИНУЛЕ НАШЕ СВІТЛЕ, А МАЙБУТНЄ ЯСНЕ.

ПРАГА (Чехословачина). — На Святі 22-го Січня велика сая Геологічного Інституту була заповнена українцями з усіх наших земель та різних партійних переконань. Проф. М. Славинський у своїй промові зазначив, що як магнітна вказівка все звернена одним кілцем на північ, а другим на південь, так і людська душа у святочні дні звернена в минуле й майбутнє. Минуле наше світле, а майбутнє ясне. Одно і друге не вгасаючою зіркою світить нам над серцем України, над Києвом. Сучасне-ж наше, хоч може воно і виглядає занадто дрібничкове, в'яже минуле з майбутнім і є повне жертвенності того „невідомого українця”, який складає щоденну жертву на вівтар батьківщини незалежно від того, де він перебуває: на рідній землі чи на еміграції. А жертвенність ця є запорукою скорішої реалізації назавше Великих Ідей 22-го Січня.

ВЕЛИКА ІТАЛІЙСЬКА ПОБІДА.

РИМ. — Військові звіти подають, що на етіопській землі прийшло до великої битви, в якій взяло участь яких 150,000 жовніврів. Нараховують 5,000 вбитих етіопців, а 15,000 ранених. З італійського боку згнуло коло 500 жовніврів, а ранених є яких 1,000. Та битва ввійде в історію як „Бій під Ендертою”. Італійське головне командування подає, що етіопці білися з надзвичайним завзяттям, так, що треба скинути капелюх перед їх хоробрістю і посвятою. Битва ця не принесла ще рішучого звороту, бо зачали падати дощі й перервали дальші операції. Надіються, що в найближчому часі прийде ще до другої подібної битви.

КАЖУТЬ МОНГОЛАМ ЗАБИРАТИСЯ З МАНЧУКО.

ТОКІО. — Уряд Манчуко запротестував перед урядом народньої республіки Зовнішньої Монголії в справі наступу монгольських військ на землю Манчуко й зажадав, щоб ті війська негайно ту територію опустити. Інакше — буде війна.

ТРОПІЧНА ПРОПАСНИЦЯ В СИБІРІ.

МОСКВА (Росія). — Учені розглядають цікаве явище. Знайшли на Сибірі в околицях де є майже вічні леди, яйця москитів, які можна подібати тільки в краях з горячим підсонням. Яйця ті дежали замерзлі тисячами літ. А коли тепер взяти їх в тепліші місця, з них родяться москити, що розносять пропасницю. Потім пізнали, звідки береться тропічна пропасниця над Амуром.

КИНЖАЛ В СЕРЦЕ НІМЕЦЬЧИНІ.

БЕРЛІН. — Німецька дипломатія заклопотана. Вона додачує в советсько-французьким пакті й в зближенню Англії до Франції атаку, звернену проти Німецьчини, або як кажуть Німці — кинжал, спрямований просто в серце Німецьчини.

ЛІВІ ВІДГРОЖУЮТЬСЯ МОНАРХІСТАМ.

ПАРИЖ. — Понад 100,000 лівих ріжних напрямків протестувало на вулицях проти монархістів за те, що побили соціалістичного лідера Блюма. В поході було видно червоні прапори та чути було спів „Інтернаціоналу”, який домінував над французьким національним гимном — Марселезом.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays. Owned by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1914 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

Address: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗА ДАХ НАД ГОЛОВОЮ

З Вашингтону йдуть вісти за вістями про величезні плани федерального уряду щодо вирішення мешкального питання, що як відомо, є одною з найважливіших справ людського життя.

На жаль, вістки з Вашингтону неодноразові й незгідні. Нині з'являється одна вістка, завтра інша, зовсім інакша. Плани уряду раз представляють сяк, другий раз так. Одного дня говориться, що президент виробив якийсь план, а на другий день подають, що президент Рузвельт виразно цю вістку заперечив.

Скільки разів таке діється, стільки разів можна майже все побачити, що причиною таких суперечностей у газетних вістках є брак одноцілої політики в уряді. Суперечні вістки з Вашингтону в мешкальній справі доказують, що федеральний уряд не рішився на одну політику, на одну лінію поступовання, але вагається між двома або більше напрямками.

Між чим вагається уряд? У справі усунення з великих американських міст так званих "слоуз", тих тісних, брудних, нездорових людських муравлищ двох політик нема. Зрештою — це не є найважливіша справа в мешкальній програмі, бо можна усунути всі "слоуз", а ще населення Америки буде терпіти від недостачі добрих мешкань. Щоб мешкання назвати добрим, воно мусить бути не тільки здорове і безпечне, але й приступне ціною. Адже самий уряд обчислив, що в 1933-тій році в 64 найбільших містах Америки коло дві третини населення не могли платити більше як \$6.25 за одну кімнату. Знайти для тих людей досить здорових і безпечних мешкань не буде можна, як довго Америка не розбудується краще.

Хто має тепер повести розбудову нових мешкань? Тут власне розходяться дороги різних політиків. Досі Америка сповняла цю роботу приватним бізнесом. Доми будували приватні бізнесмени. Їх мотивом були приватні зиски. Приватний бізнес будував їх так, що тих домів замало, що вони були часто негігієнічні і небезпечні. До того вони задорогі, через що приватні власники дрібних домів тратають їх при найближчій депресії. Тому серед американців проявляється думка, що будовою домів маєтеся зайняти попри приватний бізнес і уряд, як це вже довгий час робиться наприклад в Англії (а в залізничній справі в довоєнній Німеччині).

Та цього плану не можуть прийняти країни прихильники капіталістичної системи. Вони, подібно як московські комуністи, думають, що в одній суспільності можна робити бізнес тільки одним способом: або комуністичним або капіталістичним. Вони бояться, що як уряд почне будувати з успіхом доми, то це зробить пролом у капіталістичній системі. Через цю боротьбу між цими двома думками: крайню капіталістичною та поміркованою, мішано-капіталістичною федеральний уряд у Вашингтоні вічно хитається і нічого путнього не робить для вирішення одного з найважливіших життєвих питань.

Е. Онацький (Рим).

НАПОЛЕОН І УКРАЇНА

Момент найбільшого зацікавлення українською справою припадає на роки 1807—1808, коли французький уряд мусив у той чи інший спосіб розв'язати польську проблему, і потім у 1811—13 році, в безпосередньому зв'язку з французько-російською війною.

Отже цікаво відмітити, що коли, своїм звичаєм, поляки поставили 30 січня 1807 року вимогу "історичної Польщі" до Дніпра і Чорного моря, уряд імператора дав відмовну відповідь. А 7 грудня тогож року "Публіцист", офіційний орган французького уряду, помістив таку нотатку: "З Польщею межує давня козацька країна, Україна, одна з найбільш плодючих земель у світі, що своїми багатствами заслугує на якнайбільшу увагу нашої держави. Коли справа Польщі вже розв'язана, то тепер черга на розв'язання справи плодючої батьківщини Мазепи".

В архівах французького міністерства закордонних справ тих часів зберігся дуже важливий і цікавий документ — справоздання графа д'Отрина, директора політичного відділу, де ми знаходимо проект "утворення з України незалежної держави, щодо якої сам імператор залишив по собі право її обсади". Та держава, що її межі відповідають приблизно сучасним кордонам совєтської України, мала би називатись "Наполеонідою" і "мала би бути одною з найсильніших заборол проти найбільших планів Росії та її претензій щодо Чорного моря і Босфору".

31 січня 1808 року Наполеон писав до свого посла в Петербурзі: "Скажіть міністрові Романцову і цареві, що я маю намір розпочати якнайскорше похід на Індію і думаю також про розподіл Туреччини. Для цієї цілі мені потрібно 20—25 тисяч москалів, 8—10 тисяч австрійців і 30—40 тисяч французів. Нема нічого легшого від цього походу. Я певний, що Англія тремтітиме зі страху перше навіть, ніж наші війська дійдуть до Евфрату".

Але цар Олександр не поспішав давати свої війська для виконання планів Наполе-

она. Російський уряд мав великі підозріння, що уряд Наполеона думає не стільки про розділ Туреччини, як про розділ самої Росії.

Вже 12 грудня 1806 року в Тульчині, на Поділлі, заарештовано двох індивідів, при яких знайшли мапи, рисунки та списи осіб французькою й італійською мовою. Цар Олександр видав наказ розслідувати справу "з усією увагою та суворістю". Судді не повинні були вагатися перед ревізієюми і перед смертними присудами. Але злочинці знаходились без сумніву чимале співчуття у слідих суддів, бо, не вважаючи на царські укази, їх покарали досить легко: заслання до пермської губернії.

Наступного, 1807 року, власник малого села Павлівці, на Київщині, Малицький, дав переропити у себе "прокламацію Бонапарта". У тому ж часі російський генеральний штаб перехопив листи до кн. Берга через одного з наполеонівських агентів на Україні. При кізці 1806 року один купець із чернігівщини, себто на території давньої скасованої Гетьманщини, якої пам'ять залишилася ще такою живою, прилюдно в присутності свідків оплював портрет царя. Обвинувачений, як каже рапорт, зробив це під впливом ідей. Генерал-губернатор України, кн. Куракін, доводив до відомого, що один старий вояк, гвардійський кирасир Гузан, одержавши наказ повернутися на службу відповіді, що до Московщини не поїде, і при цьому заявив, що "коли нас пішлють на фронт проти французів, то ми будемо стріляти не в них, а в москалів, яких винищимо до останнього". Російський рапорт передає ці слова старого вояка українською мовою. Другий "дефетист", дідич Мочаковський, заявляє не менше красномовно: "Тішить мене, що Бонапарт руйнує Росію. Якби він був тут, то я на крилах змії вилетів би до нього".

Один із членів найвищого дворянства на Полтавщині, Лукасевич, під час бенкету на своїй ухотурі підносить тост за Бонапарта — визвольника. Тут маємо до діла зі свідомою маніфестацією, бо Лукасевич має імя, добре відоме в історії національного руху на Україні. Він належить до старшин лубки "Любов правди" у Полтаві і був приятелем великого нашого поета Котляревського, автора перевицької "Енеїди". Цей епізод нароби чимало галасу. Петербург домагався в'язень і дістав відповідь, що "Лукасевич підніс цей безглуздий тост у присутності божевілья". Полтавський губернатор, що давав таке потегичне пояснення, не хотів, очевидно, роздувати справу, а може бути, що й сам належав до українських масонів, серед яких Лукасевич відіграв велику роль.

2. лютого 1807 року російський генерал-губернатор Харківщини повідомляв, прикладаючи всякі докази, факти і дати, що селянські агітатори, і то без сумніву українці, поширюють чутки, що "французи не зроблять нічого злого простолудю, що скасують панщину, і що запанує тільки один імператор — Наполеон". Рапорт додає також: "Коли на одних сільських зборах хтось звернув увагу українському агітаторові: адже у Франції є також шляхта, то дістав відповідь: Так, у Франції є шляхта, але вона живе з урядовою платні і не тримає кріпаків".

Ці й інші факти, доходячи до відома російського уряду, чимало його турбували й бенстжили, і тому 13 січня 1807 року, коли французькі війська, після Австерліцу, Ени, та Фрідріхлянда ввійшли до Польщі, Олександр I утворив "Комітет загальної безпеки", якого метою було "наглядати за шпигуством і дефетизмом, а головним чином за французькими агентами". Функції цього комітету обмежувалися до території України, Литви та балтійських провінцій.

З другого періоду інтензивного зацікавлення Україною з боку Наполеона і французького уряду треба відмітити, що ще 16 листопада 1811 року, коли тільки зарисовувалася примара французько-російської війни, французький міністер закордонних справ князь де Кадор, писав баронові де Бриньон, французькому резидентові у Варшаві: "Його Величність (Наполеон) хоче мати статистичні подробиці про Волинь, Поділля й Україну, опис їх шляхів і країни, з огляду на характер мешканців, і особливо опис шляхів Львів—Київ і Дубно—Київ та берегів Дніпра". Барон Бриньон, користуючись доповідями агентів, яких він порозвідляв по цілій Україні, відповів 18 квітня 1811 року дуже подрібно, і між іншим писав: "Населення (України) є дуже незадоволене і певно воюватиме (проти Франції) дуже охоче". Впродовж листопаду та грудня Бриньон вислав до Парижа подрібно доповіді своїх агентів з Меджибожу, Острогу, Заслава, Житомира, Чуднова, Старого Константинова, Луцька, Черкаса, Кам'янка, Ковеля, Бердичева, Херсона і Катеринослава. Сама ліста цих міст дає вже досить виразну картину тої сітки французьких агентів, що ними була вкрита Україна.

Треба зазначити також, що книга Лезюра, про яку згадає в реще наведеному уривку Сфремів, походить не з 1813 року, але також з 1811. Бо відомі нам примірники походять вже з другого видання, тоді, як перше видання вийшло ще до походу Наполеона в Росію і товаришів йому в цьому поході. Треба також зазначити, що праця Лезюра перенята великою симпатією до українців. Досить навести один уривок з його книги: "Українці, пише він, більше великодушні, більше ширі, більше ввічливі, більше гостинні, більше працюючі, як москалі. Вони представляють собою очевидний доказ вищості, що і-

дає громадянська свобода людям, у порівнянні з тим, що народжений в рабстві". (стор. 225).

Він твердо переконаний, що Україна прагне до незалежності і що вона тільки чекає відповідного моменту, щоб скинути чужинське ярмо.

Перечитуючи в Москві книгу Лезюра, Наполеон наказав був перевести розшукувані за українськими матеріялами, але внаслідок скорі евакуації Москви ці пошукування не дали бажаних вислідів.

Окрім книги Лезюра Наполеон мав зо собою й інші книги про Україну. З них треба відмітити французький переклад книги пруського старшини Карла фон Пльото "Козаки", що вийшла в Берліні в 1811 році, та особливо книгу Вольтера "Похід Карла XII на Україну". Підчас цілого перебування Наполеона в Москві, засвідчує один з очевидців, книга Вольтера лежала на столі в кімнаті Наполеона, що

Хоч невеличкий, але важний кусник нашої землі опинився під займанщиною чехів. Тепер, коли це пишу, чехи обходять свято вибрання нового президента, Бенеша, шанують заступу того, що уступив, Масарика, і багато "льояльних" рутенцих долучують свої сервілістичні голоси до хвали своїм ланам. Удають навіть, що вірять в автономію, яку чехи зобов'язалися дати Закарпаттю, і якої не дали, зломивши своє слово...

З приводу цілого того гумбу годиться перевірити: що з себе уявляє ота республіка нібито чехословацька і чи має перспективи устоятися.

Отже передусім словаки зовсім не погодилися з чеським пануванням. Вони мають за границею свій Совіт, свою Раду в Женеві. Ця Рада видає свої публікації. З них виходить, що чехи дивляться на Словакію як на колонізаційний терен, щось як Італія на Етіопію. Бо за останні п'ятнадцять років переселено до Словакії аж 300,000 чехів. В самій Словакії є могутня партія священника Глінки, яка осягнула велику перемогу на виборах у травні 1935 року і яка вважає словаків за окремих чехів, не за частину чеського. 13. травня 1918 р. між словаками і чехами підписано угоду (до боці чехів підписав Масарик) в Пітсбургу, яка гарантує словакам впровадження автономії з власним парламентом і адміністрацією. Цього приречення, річ ясна, не дотримано. Навпаки, Словакію залято чеськими урдовцями і школами. Проте словацькі партії ростуть, а партія Бенеша ніяк не може всадитися в Словакії, особливо тепер, коли він зачав недвозначно координувати з більшовицькою Москвою.

Другою "меншістю" в Чехії є німці, яких є понад 25%. Тим не менше їх упосліджено і в шкільництві і в урядництві і в парламенті. Упосліджено далеко більше, ніж чехів колись в габсбурзькій монархії. І тут ворога чехам партія Генляйна одержала на виборах розторожуючу перемогу і незводно симпатизує з гітлерівською Німеччиною... На партію Генляйна голосували майже 70% усіх німців в ЧСР. Зі своїми 1,249,530 голосами — це найміцніша партія в цілій Чехії.

Важною "меншістю" є й решті українці, яких великодушні переможці, не питаючи заінтересованих, приділили теж до Чехії. Але 10. вересня 1919 р. в Сен Жермені підписано між аліянтами і Чехією спеціальний договір, в якому Чехословакія зобов'язується організувати "Руську Країну"

любив читати її по ночах. "Україна завжди хотіла бути вільною", писав Вольтер у цій своїй книзі, і Наполеон, почувши, що удар на Москву не дав тих наслідків, яких він сподівався, вирішив звернутися з Москви на Україну, але по дорозі його сплинула поразка під Малоярославцем; треба було звертати на захід, замість іти до гостинного і спраглого на визвольника українського півдня.

А потім, як каже Сфремів, прийшли Ляйпціг, Ватерльо, острів Ельби і св. Олени. Плани Наполеона пішли в забуття... Але головна їх ідея жище і житиме вічно: для зрівноваження політичних сил на Сході є необхідне утворення самостійної української сильної держави, що, наслідуючи славу традиції давньої Київської Русі та Козацької Гетьманщини, мала би бути одним із найсильніших заборол проти прильблених планів Росії та її претензій щодо Чорного моря та Босфору".

НЕ ВІРИТИ! — ПЕРЕВІРИТИ!

(ЩО ТАКЕ ЧЕХОСЛОВАЦЬКА РЕПУБЛІКА?)

на півдні Карпат, у границях, зазначених аліянтами в формі автономної провінції в границях ЧСР, причім, наскільки це годиться з єдністю ЧСР, та автономія має бути якнайширша.

Річ ясна, що чехи не виконали цього договору таксамо, як пітсбурського. Отже словаки, українці, німці, мадяри — всі вони нарікають на чехів, що чехи проти їх волі включили їх до своєї держави, нарушили дані ними впродовж зобов'язання, і т. п. На загальне число 15 мільонів мешканців у Чехії є німців 23.4%, словаків 18.5%, мадярів 5.6%, українців 3.4%, жидів 1.3%, поляків 0.6%. І проти всіх тих "меншостей" — чехів лише 48%, менше половини!

Чи не абсурд говорити про чехословацький нарід? Де є той нарід? Про нарід чехословацький можна говорити так, як колись про австро-угорський нарід... А ціла та преславна держава чехословацька є зліпок, що в мініятурі дуже нагадує державу австро-угорську. І що найцікавіше, чехи навіть ту саму австро-угорську політику застосовують супроти своїх "меншостей": і в шкільництві, і в адміністрації, і в економічній політиці (яка засуджує багаті країни, як Закарпаття, на економічне нищення і некультуру), і в політичній військовій. До чеської армії рідко коли допускають до офіцирського корпусу чехів. 95% офіцирів — чехи. Серед підофіцирів — 90% чехів...

Така мініатюрна Австро-Угорщина, з ворожою супроти половини своїх горожан політикою, з невигідними для себе границями не може устоятися в нашій віці пробудження народів.

Українці, навіть оті "льоялісти", добре зроблять, коли над цим призадумуються і зачнуть менше думати про те, як приподобатися панам Масарикам і Бенешам, а більше про те, як служити правдивим інтересам свого закарпатського народу, якого щастя ніяк не зв'язане зі щастям Чехії.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ШКАГО, ІЛД. Бр. св. О. Николая, від. 106, подає до відома місцевим і позамісцевим членам, що місечні збори відбуваються в неділю, 23. лютого, зраз по Са. Божій, в галі церковній при Олександрівській вулиці. На ці збори просимо всіх членів прибути. Уряд буде мати велику несподіванку до членів. Приводить кандидата на членів до У. Н. Союзу; коли не може привести свого сусіда, то скажіть секретареві, а він сам приїде до вашого дому і ваші діти впише до тої організації, що і ви самі належите, а діти будуть вам за це вдячні і будуть чванитися перед іншими дітьми, що вони вже також належать до У. Н. Союзу, там де мій тато, бо наші молоді союзники не раз так говорять. — Никола Гуля, предс.; Іван Дашев, секр.

УЛАС САМЧУК

ГОРИ ГОВОРЯТЬ

Роман у 2-ох частинах.

Частина перша.

Передрук забороняється! — Авторські права застережені.

3

2. Хто каже, що гуцул злий — гріх чинить. — Дай, Боже, і вам здоровечко, відповідає він на поздоровлення. І це щиро. Це чути з голосу, видно з очей. Але гуцул гордий і амбітний. Він гостро відчуває кожну образу й довго носить її в серці. Навіть незначна дрібниця може зробити двох гуцулів смертельними ворогами. Нераз ціле життя просудяться, знищать себе, свою родину й одна смерть всіляк покласть тому край. Але все-таки гуцул не є злий. Закличе, привітає щирим словом, накормить, напоїть. Подобити — вірний до смерті. В біді не видасть товариша й ніколи не зрадить.

винка за двірцем. Старший із них високий, сухий, ніс сокирою, мав поле межа в межу з нашим. Це, мабуть, і сталося причиною доволінової сварки. Але поглибив і загострив її один випадок з бутини. Морозний, соняшний ранок. Гори очищені й сяють сріблом. Батько й ми всі три хлопці вибралися в бутин під Менчілем. Годин дві їзди. Возили на пристань до Тиси колоди. Зіздилось туди багато людей з Кезелева, Тиси, Лазещини, Стебного. Були там і всі Манівчуки.

Батько довго вагався, чи іхати йому туди на зарібки, а де було це так вигідно, що рішився. І от поїхали. Який чудовий був це день. Заморожений сніг переливався мільярдами діамантових барв. Ялини, ніби з кришталю. Жаріло, як червоне сонце вінчало могутній срібний шпиль Говерлі. Гірські дороги вузькі й ховзякі. Поволі собкаємо під гору, прямуємо до місця, де приготувані наші колоди. Недалеко від них стоять чийсь

— Гей, чий то бики? — гукє батько. І тут з юрби людей від ватри озвався Манівчук.

— А тобі що до них?

— Та візьми їх з дороги геть!

— Не на голові чейже стоять.

— Ади, мушу проїхати. Дереве онде мое.

— А моє по твоєму не дерево? Заберу то й проїдеш, — каже задикувато Манівчук. Він певний себе. Іх три здорові чоловіки. Але батько не дав довго водити за ніс. Зісковив з саней до Манівчухових волів і шмагнув по них корбачем.

— Не кивай волів! — підскакує з буюком Манівчук. Голос різкий, горлобий.

— То прийми їх собі з дороги, — майже спокійно перечить батько й гонить далі.

Манівчук стрибав, мов кіт, і бемц батька по голові. А бук порядний. Мить, і ми коло ним. Замигали над головами буки. Хтось крикнув. З гори летять ще два Манівчуки.

Батько був дужий. Ми також хоробро й уперто змагалися. Хтось з Манівчуків хроснув старшого брата Юру по голові й тому потекла жоха. Батько побачив, плгнув на колоду й високо підніс кілька над головою напасника, але ліва нога сховзалася й попала між дві колоди. Один Манівчук наскочив ззаду, шарпнув батька за кожух і той по-

летів у низ. Нога, що була між колодами, згучно в суглобі тріснула й старий болючо викрикнув. В туж мить Павло встиг мазнути Манівчука буюком по лисині. Удар був влучний і ворог клякнув у сніг. Сніг забарвився на-червоно. Батько лежав і йойкав. Ногу в коліні строчив.

Надбігли люди й решту бойців розвели. На місці бойовища лишилося двоє, яких забрали на сани. Ми всі вийшли з меншими чи більшими ранами, але трималися на ногах.

Повезли батька до дому. Дорогою нога розпухла так, що не могли стягнути гачів, прийшлося розпорювати. Мати тошніла, йойкала. Юра обжимав свою п'яку й погнав до Рахова по лікаря. Але того не було дома й наш старий два дні пролежав з переломленою ногою без лікарської опіки. Домашні "лікарі" лише намучили й порядно йому нашкочили.

Вилікувати ногу цілком не вдалося. Лишився старий крикливо до смерті. До того ще тягался ворог пару років по судах, заробили адвокати, випорожниди свої череси, але й на тому це не кінець.

(Далі буде)

— Пане фотографе, що мою світлинку прощу побільшити?

— Як, пані добродійко?

— Очі дятрєзозво, голову триразово устєж можуть зістатись як є.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ПОМЕР „ЧОЛОВІК ПОГОДИ”

У п'ятницю помер у Гасбравк Гайтс, Нью Джерзі, Джеймс Скар, голова Федерального Бюро погоди в Нью Йорку, якого в звичайній мові називають „ведер мен”.

Цей Скар звівний з того, що коли він починав подавати людям передсказування про погоду, наука про погоду була ще в пеленках. Скар студював погоду, робив вічні помилки, поправляв їх, і в цей спосіб створив справжню науку, а для себе професію.

Він любив жартувати собі з себе самого. Як газетарі питалися його, як він почав свою кар'єру, він говорив: „Зовсім як ви починаєте газетарство: Я просто нічого не знав про нічо”.

ВОРОЖИЦТВО І НАУКА.

Питання погоди для людей справа великої ваги, хоч, очевидно, не для всіх однаково: для рибників вода має велику вагу, для канцелярських робітників меншу. Де вона має велику вагу, там і людина, що передсказує погоду, має велике значення.

У селян погоду передсказується на основі ріжних знаків на небі, як барви неба при заході, або поведінки ріжних звірат. Коли свиня несе соломо, кажуть, що буде холод, коли когут піє, кажуть, буде дош.

Предсказування бюра спирається не на такі догади, але на докладно розсліджені факти. Звичайно в них навіть нема ніяких передсказувань, бо те, що виглядає на предсказування, це властиво тільки ствердження факту.

Людині в Нью Йорку, наприклад, може здаватися, що „ведер мен” ворожить, коли він каже, що буде холод, а тим часом „ведер мен” має телеграфічні донесення про погоду й вітри в ріжних околицях краю й з донесень з ріжних часів він бачить, куди посувається холод чи спека, гарна погода чи дош.

РАТУЮТЬ ГЕРОЯ ВІД ЖЕБРАЧОГО ГРОБУ.

У Нью Йорку помер онді в 71-шм році життя відомий учитель музики й мов, Константин Кубіцкі. Згинув він, як кажуть, припадково, зачавдившись світляним газом.

При смерті не мав ніякого маєтку. Не мав навіть настільки, шоби його було за що поховати. Прийшлося містови ховати його міським коштом, у спільній гробі, без ніякої паради, або, як це в Америці називається, „на полі Потера”. Від цього жебрачого похорону вратують його відай його ученики й учениці, склавши на кошти похорону.

Цей Кубіцкі утік колись зпід російського режіму за свої революційні заходи проти царського уряду. Працював опершу в Парижі, де вчився музики, а потім учив в Америці французької, німецької, польської й російської мови та гри на фортеп'яні. Польща за три роки він покинув край, ставши вільнолюбним, не тягнула його. З усієї шілої науки не доробився навіть на похорон.

Це образ стану культури серед польської імміграції.

ТЕЖ ПРОФЕСІЯ.

У Нью Йорку недавно проголосила свою кандидатуру до конгресу з 17-тої округи панна Мелінда Александер.

Вона бесідниця й лекторка. Займається виголошуванням відчитів. З цього вона живе. Це її звання.

Це звертає увагу на цілу професію. Бо бесідництво, чи лекторство, це в Америці ціла професія. Значить, велике число людей з того й удержується, що дає відчити. Є в Аме-

риці кількост спеціальних відчитових бюр, що тим тільки й займаються, що підшуковують прелегентів на ріжні оказії та оказії для прелегентів. Можемо собі з того уявити, скільки є цих фахових прелегентів. Це велика професія, яка грає по важну роллю в вихованні американців, головню, вже старших.

Як справа з прелегентами стоїть у нас, відомо. У нас такої професії нема. Нема ніяких відчитових бюр, ні фахових відчитових промовців. Ми звичайно думаємо, що за промову не треба платити, себто що промову виголошується даром. Що більше, звичайно на відчитах робиться ріжні збірки, і по таку збірку приходиться й до бесідника. Тоді бесідник немовби платить за свій відчит, немовби окуплюється за право виголошувати промову.

Цікаво, котрий спосіб кращий: американський чи український? Американський спосіб дорожчий для людей: люди мусять заплатити, щоб бесідника дістати. Український дешевіший. Однак, ми бачимо, що американці вперто держаться свого способу, й на український спосіб не переходять. Видно, на їх думку американський спосіб, хоч дорожчий, кращий.

Все таки нам нема що подаватися, а треба таки власним розумом розчовпати, що ліпше.

НА ЩО ЛЮДЕЙ ЛОВЛЯТЬ?

В американських газетах подають тепер оголошення одної горівки. Коло фляшки змалювана одна сцена з американської історії, як голяндські купці купують за пусті світильця, що коштували 24 долари, цілий острів Мангетен.

Нині цей острів має просто неоновіну вартість. Дуже помірковані оцінки подають його вартість на 60 мільярдів доларів.

Спитаєте, при чому тут сцена закупа острова Мангетена при оголошенню горівки? Аде на те, шоби підсунути читачеві газети думку, що хто купує тут фляшину горівки, той купує таке неочінене добро, як ті голяндці, що від індіанців купили острів Мангетен.

Думаєте, що ніхто на таке не зловиться? Та — якби ніхто не зловився, то не подавали би.

АМЕРИКАНЦІ ТОРГОВЦІ ГОРІВКИ НЕ ОДИНОКІ.

У Герстових газетах появляються тепер спомини з побуту в советській Росії, писані Стефаном Дзелінським.

Стефан Дзелінський це американський поляк, родом з Гартфорду, Конетикот, що нахлипанавшись комунізму, вибрався в Советську Росію, шоби захити в раю пролетаріату. Його дописи заслуговують на прочитання, хоч вони поміщені в Герстових газетах. Відомо, факти є фактами.

В однім місці Дзелінський висказує спостереження: „Сталінська кліка на один бік заводить капіталістичні методи продукції, а на другий бік жививає революційний фраз, шоби ловити необережних, сентиментальних большевиків в інших краях”.

Отже історія з фляшиною горівки та закупном Мангетена повтаряється не тільки в капіталістичній Америці, але й в советській Росії.

Дж. Савітський.

ВАРШАВА

Вкрилась димамі лицька Варшава Славою вкрилась герої; Це лиш почалась ширша справа Задла Ідеї святої.

Це лише перші блиски маленькі Вкраїнського Прометея, Це лише перші даючі рідненькі: Живіє навки Ідеї!

ДО ВСЬОГО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА НЬЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦЬ

УКРАЇНСЬКІ НАЦІОНАЛЬНІ ТОВАРИСТВА І ОРГАНІЗАЦІЇ НЬЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦЬ

влаштувуют

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 23-ГО ЛЮТОГО 1936 РОКУ В КУПЕР ЮНІОН ГОЛ

ПРИ 8-МІЙ ВУЛИЦІ І 3-ТІЙ ЕВЕНІ В НЬЮ ЙОРКУ.

ВЕЛИКЕ ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ ПРОТИ ЗНУЩАНЬ ПОЛЬЩІ

ПОЧАТОК ТОЧНО В ГОД. 2.30 ПОПОЛУДНІ.

Віче присвячене варшавському процесові над українською молоддю, де польський „суд” в супереч навіть своїм писаним законам, виніс жорстокий і драконський присуд! На вічу реферуватимуть жакливе положення українського народу під польською займанщиною численні промовці українці й чужинці!

ВСІ НАЦІОНАЛЬНІ ОРГАНІЗАЦІЇ МУСЯТЬ ОБОВ'ЯЗКОВО ВЗЯТИ ОРГАНІЗОВАНУ УЧАСТЬ У ВІЧУ! НЕ СМІЄ БУТИ АНІ ОДНОГО УКРАЇНЦЯ ЧИ УКРАЇНКИ, ЩОБ НЕ ПІШЛИ НА ЦЕЙ ВЕЛИКИЙ ПРОТЕСТ АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ ПРОТИ ГНЕТУ ПОЛЯКІВ! КОМІТЕТ ВЗИВАЄ ВСІХ ДО СВІДОМОГО І ОРГАНІЗОВАНОГО ПРОТЕСТУ!

ЗА ЕКЗЕКУТИВУ:

Д. Галичнн, голова.

М-р В. Душннк, рекордовий секретар.

УКРАЇНСЬКІ МАРКИ

По розвалі Австрії повстають на її трупі нові держави. Кожна новоповстала держава, розуміючи пропагандивну вагу поштової марки, передруковує поштові австрійські марки ріжними передруками. В кожному більшому поштовому уряді залишилося в спадщині лю Австрії багато марок, які по одиноці поштові правління стягають до поштових централ та їх передруковують відповідніми надруками. Роблять це молоді держави: Німеччина, Австрія, Чехія, Югославія, Польща, частинно Румунія й Італія. Не остається позаду й Західня Область УНР. Однак українські передруковані марки появляються досить пізно. Доказ, що керівні органи в міністерстві почт чи в головному поштовому правлінні не розуміли як слід, яку величезну прислугу для пропаганди молоді української держави може принести ошей дрібний клатник паперу — поштова марка. Розуміли зате добре це поляки, що вже з початком грудня 1918. р. пускають в обіг польські передруковані марки — польський орел на ріжних австрійських марках. При видаванні українських передрукованих марок не було також окремих напрямних у їх видаванні. І в той спосіб повстають ріжні передруки у Львові, Коломиї та Станіславові. А все це обезцінило нашу поштові марки в очах чужинців, викликало недовіру у їх видання державною владою і т. п. Правда, деяким оправданням може тут бути затяжка на визвольна війна, бої за Львів, брак фахівців і т. п.

Перші українські передрукові марки народились у Львові вже в листопаді 1918. р. Видання це було доривоче. Дотепер майже нема оголошених офіційних даних про видання цих марок. Маємо про це тільки скупи відомості. Управитель одного поштового уряду, що ввесь був у руках українських урядовців, відніс до тодішнього поштового правління у Львові з проханням дозволити йому передрукувати австрійські марки українським надруком. За дозволом поштового правління замовлено в ритівника Аплія у Львові ручну печатку (металеву), якою й перебито ріжні австрійські марки, що їх тоді мав поштовий уряд ч. 8. Почтова печатка у восьмикутних рамках мала напис: „Західно Укр. Нар. Республіка”, в середині галіцький лев з короною на голові, спертий на задніх лапах, повернений вліво. Передруковані австрійські курсюючі марки (у 1918 р.): 3, 5, 10 і 20-сотикові (гелерові). Надрук був чорної краски, ручний. Скільки передрукованих марок доходила до 20 тисяч штук (усіх). Точних даних про це дотепер не маємо. Ось так передруковані перші українські марки пушено в обіг шойно 20. листопада в поштовому уряді ч. 8. (у Львові). Однак у городі Льва недовго довелося

оцим маркам жити. Бо вже 22. листопада по упадку Львова цей уряд евакуався — до Ходорова (?). Кажуть, що решту цих марок продано не лише в Ходорові; можна було їх стрінути з печаткою Стрия, Станіслава та Коломиї. Однак певних даних — як це буває в часі воєнної завірюхи — не маємо. Оці марки слід уважати першими українськими марками на ЗУЗ. Однак ріжні чужинні каталоги (німецькі чи французькі) подають у сумнів правдивість цього видання, їх не катологують, не подають ціни, а обмежуються лише до короткої згадки, що такі марки видано у Львові. Це роблять німецькі каталоги: Міхель, Цумштайн (Швайцарія), Зенеф, а зате французькі взагалі нічого про те не згадують. Для філіателіста-українця ці марки мають і вартість і значення; повинні мати вартість взагалі для українців, як документ української держави.

Друге передрукове видання українських марок припадає на Коломию. Про видання цих марок маємо достовірні джерела, докази, відписи писем і т. п., що їх видав в окремій книжечці радник Черняхівський, адвокат у Коломиї, старий передвоєнний філіателіст. Він жеж був привіямий при виданні цих марок. На потребу видання марок у Коломиї зложилися такі причини: брак старих австрійських марок до оплачування листів та головню часописів, повна перерва звязків з поштовим правлінням (дирекцією) у Львові. Марки ці передруковано на приказ Окружної Військової Команди в Коломиї. Пушено їх в обід дня 12. грудня 1918. р. в поштовому уряді в Коломиї. Передруковано такі марки: 11,300 штук по 5 сотиків (на 16-сотиковій австрійській марці), 10,100 штук по 10 сотиків на 3-сотиковій вартості, 452 штуки по 10 сотиків на 6-сот. і 404 штуки по 10 сотиків на 12-сот.; разом наклад усіх передрукованих марок дійшов до 22,256 штук. Рівночасно видруковано тоді оригінально вже українську поручену марку, що була рівночасно й наліпкою поручення і маркою за 30 сотиків та пізніше внаслідок підвищення поштової тарифи — за 50 сотиків; цю останню видано в Коломиї шойно в січні 1919. р., згідно в березні 1919. р. Вартості за 30 сотиків видано в накладі 5 тисяч примірників. Ці марки були в обігу в поштових урядах на цілому Покутті, як уже в той час були українські поштові печатки в противенстві до решти поштових урядів на ЗУНР, що вживали майже ввесь час польсько-німецьких. Військова Окружна Команда заборонила рівночасно поштовому урядові в Коломиї продавати ці марки для спекуляційних цілей у більших кількостях. Шойно в травні 1919. р. передрукованих 500 штук марок 5-сотикових на 15 сотиків на замовлення Секретаріату Почт у

Станіславові для обмінних цілей.

Марки ці є скаталоговані у всіх каталоговях, як офіційальне поштове видання. Для збирачів мають вони вартість найкраще на конвертах з оригінально поштовою печаткою. Іхній передрук виглядає так: Курсюючі тоді австрійські марки мають вгорі надрук „Укр. Н. Р.” — а вдолі нова надрукована вартість 5 і 10 сотиків, на старій, першій (австрійській) ціні. — Друкована марка для поручених листів за 30, згідно 50 сотиків має такий напис: збоку велика буква „П” — угорі „Укр. Н. Р.” посередині „С.” (для порученого листа), удолі „30 сот.”, згідно „50 сот.” — Яка їх продажна вартість? Перші передруки від 2—50 злотих, а посередні: за 30 сотків около 50 злотих, друга за 50 сотків около 5 злотих (за цінами Міхеля).

Іван Корчинський.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ВІДЗВА ДО УКРАЇНЦІВ СТЕЙТУ КОНЕТИКАТ.

Тірер, який чинить влада Польщі над українським народом Західньої України, змушує нас, частину українського народу, котра перебуває поза межами своєї Батьківщини — піднести свій голос в обороні людських прав наших братів. Ми свідками, як побіч ти сячних могий наших героїв, виростають свіжі, нові могили. А льцький кат тільки жде цієї хвилі, коли зможе заложити новий шнур на шії нових наших героїв-мучеників за рідну, святу справу.

І знову запав новий присуд у Варшаві на наших нових героїв за те, що вони вірно служили ідеалаві Самостійної Своборної Української Держави.

Супроти цього є нашим обов'язком піднести голосний протест до культурного світа, до великих держав, і до Ліги Націй, шоби вони, коли так дуже не тересуються чорними африканцями в Етіопії, заглянули теж і до „культурної” Польщі, й переконалися, як там по варшавські нищать тих українців, що готові жити вільдати за ідею.

З тої причини ексекутива Стейтвот Політичної Організації, постановила скликати відпоручників всіх парохій, братств, товариств, горожанських і молодечих клубів, відділів ОДВУ, Червоного Хреста і хорів стейту Конетикат на наради, котрі відбудуться в двох мщевостях, а то, в неділю, 1. березня на українській галі в Савтпорт, Конн. в годині 2. пополудні, а в неділю, 8. березня на галі Українських Горожан в Гартфорд, Конн., також в год. 2.

Наші браття і сестри з рідного краю кличуть до нас: Ратуйте нас! Ми не хочемо живцем лягати в могилу! Допоможіть нам морально і матеріально. Будьте для нас тим, чим були заоканські ірлянд-

ці, чехи, литовці, італійці, маляри, а навіть ці наші вороги поляки для своїх братів в часі іхньої боротьби за визволення. Поспішіть нам безборонним оборонити себе від модерних вандалів, що хочуть нас змести з лиця нашої прадідівської землі! Не допустіть до диких знущань над українською молоддю.

Українці стейту Конетикат! Послухайте голосу і просьби Ваших заокеанських братів і сестер і присилайте своїх делегатів на наради, на яких скажемо своє слово, як ми маємо ставитись до подій на нашій рідній землі.

Ексекутива Стейтвот Політичної Організації стейту Конетикат.

3 РУХУ ПО ВІДДІЛАХ.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

В неділю, дня 26. січня братство св. Василія, від. 168 У. Н. Союзу, святкувало як було давніми літами річницю свого існування і свого патрона. Свято відбулося в У. Н. Домі, а взяли в нім участь перший раз і члениці братства.

Присутніх привітав предсідник Гр. Дячишин, вівзавши повстанням з місць віддати пошану померлим членам і членицям. Відтак секретар М. Пашин відчитав імена померлих членів і члениць. Потім засіли всі до перекуски, а секретар переповів історію братства та згадав за тих основників, що померли, або відіхали до старого краю, а зокрема згадав за живучих. Згадав за інфлюенцу в корах 1918—1920, коли то каса цілком підупала, що треба було затягати позички на розмет. Докладали тоді грошей покійні Григорій Квасниця і Іван Денис. Тоді померло багато членів. Як зачалися роботи в 1921 і 1922 році, тоді почато нову акцію за приєднання членів та наложено примусовий розмет до братства по 75 центів крім місячної вкладки по 50 центів. І так поволі каса збільшалася, а сьогодні є в ній приблизно \$2,000, з чого дано \$1,000 як позичку на У. Н. Дім.

Потім гром. Михайло Гаврилко, предсідник У. Д. Клубу, побажав братству від клубу, а по нім предсідник гром. Дячишин покликуював до слова членів. Зпоміж них гром. Михайло Швира, що прибув до Америки вже по війні, згадав у палких словах за варшавський процес і вівзав присутніх заложити жертви на допомогу українським політичним в'язням. Гром. Іван Цимбалістий і студент Стефан Косміна пішли з капелюхами і зібрали \$11.90. Братство ухвалило на своїх місячних зборах доложити з каси \$8.10, то разом вислано на політичних в'язнів через Обеднання \$20.

За уряд братства: Г. Дячишин, предс.; І. Логуза, кас.; М. Пашин, секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

МІСТО ПОЕТІВ І СЕЛЯН

Боротьба биків у супроводі поезії.

Валенсія належить до найкращих еспанських міст. Щодо величини є воно на третьому місці, бо має коло 300,000 душ населення. Перевищає Валенсію числом населення лише Мадрид, головне місто Еспанії, та Барселюна.

Сороката Валенсія попри свою красу є теж важною економічно для Еспанії. Всі еспанці люблять Валенсію і рідко можна знайти такого еспанця, що в своему житті бодай раз не був би в цьому гарному місті.

Варто, передовсім, відвідати величаву стару будівлю у Валенсії, катедру, яка відома з того, що до її дзвіниці веде 297 сходів. Чоловік змучиться, заки виїде нагору, однак свіже повітря та чудова панорама, яка простирається з вікна вежі, дають достаточну нагороду за труди. Це багате місто. Врожайна уєрта*) багата в усе. Є пшениця, кукурудза, суніці, помаранчі, цитрини — всього подостатком. Головною урожайні рижові поля. Тут селянин має по два-три жнива річно, а часом і чотири. Система штучних каналів уможливило рекордні жнива навіть підчас найбільшої посухи, яка тут нерідка. Еспанський селянин запопадливий та неструджений, підліває водою жадучу ниву.

Про Валенсію можна сказати, що це місто поетів і — селян. Бо їх частіше зустрінете. Може що-другий мешканець цього гарного еспанського міста є поет; а що-другий — селянин. Є і такі, що займаються хліборобством, а у вільних хвилинах пишуть поезії.

Селяни це окремішня цікава верства цього міста. Вони приходять із своїх довколишніх осель у чорних, просто шитих жуланах. Всі мають солом'яні капелюхи, а лица їх опалені. Вони веселі, все сміються; нахмурений селянин у Валенсії це рідкість. Свої артикули продають, наче дарують. Співають за той час, заки гість розглядає товар, і жартують, коли вони подають нижчу ціну.

Скільки поетів є у Валенсії, найкраще можна пізнати при нагоді великих боїв із биками на валенсійській арені. Тут часто сто, а то й більше поетів перед боротьбою читають свої поезії, а публіка їх уважно слухає та супроводить їх пісні бурливими оплесками.

Між цими численними поетами відбуваються „турніри”, а нагороди бувають дуже великі. Нагородженого першою нагородою поета публіка носить на руках і обсипує цвітами.

Уєрта (huertata) в південній Еспанії — найбільше окруження міст (городів, овочеві гаї, вілал).

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний, складаю щирю подяку головним урядникам нашої організації за уделення допомоги з фонду запомогового в сумі \$25 мой жінці А. Союзу, члениці 318 від. У. Н. Союзу, котра стала нам великою помічю у часі недуги моєї жінки. Бажаю якнайкращого успіху У. Н. Союзові.

В. Саюк.

КОНЦЕРН „УКРАЇНЬСЬКА ПРЕСА“

(З однойовки „Свій до Свого“).

У поляків розвивався за останніх 25 літ видавничий пресовий концерн „Ілюстрованого Курера Подзєнного“ до дійсно рекордової висоти — і не давно були ми свідками, як з нагоди свого 25-літнього ювілею цей концерн видав ювілейне число часопису з багатомо ілюстраціями на 104 сторінки великого газетового формату, і це число коштувало 35 сотиків. Коли би цей матеріал взяти в нормальний книжковий формат, то повстала б книжка на 500 сторінок друку, багато ілюстрована, і ця книжка, нормально беручи, мала б коштувати найменше 10 злотих. Та концерн І. К. Ц. встані дати це видання за 35 сотиків. Це дійсно рекорд у видавничому промислі. В нас іще далеко до таких рекордів, скаже дехто, але ми сміємо ствердити, що не так дуже далеко. Коли порівняти концерн „Українська Преса“ Івана Тиктора з концерном М. Домбровського „Л. Кур. Подзєнни“, то прийдемо до висновку, що Іван Тиктор більший рекорд у видавничому промислі осягнув, ніж Марія Домбровська.

І. К. Ц. пішов вгору завдяки жидівським капіталам, а Іван Тиктор починав своє видавництво, не маючи „шустки в кишені“. І. К. Ц. читали масово українці, а преси Тиктора чули не купивши ані за одного сотика. І. К. Ц. кормив громадянство такими виданнями, як „Тайний детектив“, котрим затроював душі молоді, а Іван Тиктор роздавав між своїх передплатників селян поверх чверть міліона злотих у готівці за погіблу худобу. Якщо Іван Тиктор, не маючи ніяких основних капіталів, потрапив створити й утримати кілька пресових органів, видати таку монументальну „Історію України“, роздати сотні тисяч злотих у готівці між своїх передплатників, то це дійсно рекорд неабиякий, тим більший, що осягнений мольотом чесним і чесним шляхом.

Скаже не один: я все таки не розумію, в чому лежить „тайна успіху в інтересах“ Івана Тиктора. Бо в нас більше видавців, а нідин не „доказав“ цього, що Тиктор, котрий з нічого створив великий видавничий концерн. Не один з видавців починав, було, цікаво і вміло і по перших спробах падав, та не піднісся вже, а тут Тиктор що року якийсь новий часопис видає, що року якийсь нова видавнича імпреза, і все йде, „як по маслі“.

По нашому — Іван Тиктор не є чарівником, але людиною, яка пізнала „тайни успіху в інтересах“ і увірила в ті тайни.

Е це: купецький хист, здорова калькуляція, реклама. Оце три талізмени чарівні, які посідає Іван Тиктор. Такі талізмени мусить мати кожний підприємець, котрий хоче „вбитися в люди“.

Купецький хист полягає не лише в цьому, щоб подбати про „товар“ та його якнебудь збути, але щоб цей товар був добрий, щоб він сам себе рекомендував. У видавничому промислі це справа дуже складна. Бо тут не йде про те, щоб „випродувати“ хочби навіть з найкращих сирівців і найкращими машинами добрий товар; бо видавничий „товар“ опріч солідних зовнішніх прикмет мусить мати духовий зміст, що відповідає вимогам літератури, мистецтва і т. п. Тут Іван Тиктор своїм хистом вмів відразу поставити справу так, немовби він уже щонайменше 50 літ був редактором-видавцем. Підобрав собі фахових співробітників і створив такий апарат, який міг справно і прецизійно свою працю виконувати. Та цього ще замало, щоб пустити машину в рух та „продувати“... Треба заздальгідь подбати, щоб здобути собі „клієнта“, відборця на свій „товар“; і тут приходить в поміч: здорова купецька калькуляція та реклама. Тиктор, як син народу, знав душу нашого селянина; зрештою не лише селянин, але кожний з нас говорить звичайно (коли від нього жадати грошевих свідчень): а що я з того буду мати? Те саме, що вже у старинних римлян було: DO UT DES! Я дам, але й ти мені дай! Отже Тиктор поставив собі справу ясно: успіх буде, народ підтримає, але треба за те людям щось дати! Дурничкою годі жити. І так калькулював свої видання, щоб вони були якнайдешевші, та одночасно, щоб попри дешеву ціну передплатник щось дійсно гарного чи хосенного дістав.

Коли Тиктор бачив, що даний часопис вже рентується, то він не вдовольнявся тим, не казав: „Слава Богу, я вже виходжу на своє“, але з надвишкми доходів давав безплатні премії, чим приєднував собі щораз то нових передплатників. Народ горнувся до його видань, бо бачив, що опріч обіцяних випусків часопису є ще надпрограми премії.

Оця здорова калькуляція купецька: „малий зиск — великий оборот“, приєднувала Тикторові щораз то ширший круг читачів відборців. А зі зростом обороту Іван Тиктор не складав своїх доходів до каси, не „збивав маетків“, але творив дальші видавництва, нові часописи, бо опріч підприємця з купецьким хистом у нього

ще українська душа, що відчуває потреби нації, отже він видає навіть нерентабельні часописи, як „Наш Лемко, щоб допомогти дивинути бідну Лемківщину з темряви...“

„Народня Справа“, один з найбільш поширених часописів, здобула собі популярність завдяки грошевим преміям за погіблі корови у передплатників. З останнього числа „Народньої Справи“ бачимо, що редакция виплатила доєі 300 тисяч злотих запомог у готівці. Це є факт, а не пуста хвальба. А цей факт доказує, що в Івана Тиктора є небуденний хист і розуміння успіху в інтересах. В нього не переливається з грішми; він таксамо борється з кризою і не раз годі звести „кінці до купи“ нераз доводиться добре сушити голову, де і як роздобути гроші, щоб таку велику машину утримати в руху. Чи не краще було б тих більше як чверть міліона злотих лишити у видавництві, як роздати людям? Не один скаже: так, а Іван Тиктор каже: ні! Бо ті премії, це його реклама, а реклама коштує і не треба жалити ніколи видатків на рекламу.

А силу реклами Тиктор добре розуміє. Загал наших підприємців думає, що коли хто осягне вже таку висоту розвитку, що може існувати, то вже йому реклама не потрібна. А гляньмо, що робить Тиктор. Кому, як кому, але йому хіба реклами вже не треба, а якщо хоче рекламувати свої видання, то має свою пресу, свої календарі, — то хіба має до себе оголошувати. А тут — його оголошення є по ріжних чужих календарях, по чужих видавництвах, — це хіба викинений гріш, бо нема села, де не було б Тиктора преси, отже пощо ще оголошувати в таких часописах, які не дорівнюються навіть числом накладу до його видань! Так думає „неграмотна“ в справах реклами людина, так думає, на жаль, багато наших ріжних підприємців, а Ів. Тиктор думає інакше... Він знає, що на кілька міліонів Українців у Польщі і в Америці — може і повинно бути, беручи скромно, і міліон таких, що можуть читати. А щоби здобути собі міліон читачів-відборців, то треба використати кожну, хочби найменчу нагоду — при якій можна дати людям знати, що є у Львові таке то й таке видавництво. І про це Ів. Тиктор пам'ятає — і тому число його читачів росте...

Ось де лежить тайна успіху в інтересах концерну Ів. Тиктора. Побажатиб йому лише, щоб у своїй праці не віддавався ніколи зневірі, а прийде час, що всі ми ще доживем — дасть Бог його 25-ювілею і тоді Ів. Тиктор запрентує нам свої здобутки, які будуть тим замітніші і тим цінніші, що осягнені власними силами. Гр. Марусин.

ПОЗІРІ! ВУНСАКЕТ, Р. АЙ., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІРІ!
 УКРАЇНЬСЬКА ПРАВОСЛАВНА ПАРОХІЯ СВ. АРХ. МИХАЙЛА
 У ВУНСАКЕТ, Р. АЙ., УРЯДЖУЄ ПЕРЕД ВЕЛИКИМ ГОСТОМ
ВЕЛИЧАВИЙ БАЛ ПОВЛУЧЕННЯ З КОНТЕСТОМ УКР. ТАНКІВ
 В СМБОТУ, ДНЯ 22-ГО ЛЮТОГО (FEBRUARY) 1936 РОКУ
 В MECHANICS HALL, MAIN STREET, WOONSOCKET, R. I.
 На контесті будуть гуляти такі танки: „Міколу“ — Сорочак Павло і Борис Андрий; „Василину“ — Яшшин Антонина, Ведал Розина, Околиця Анна і три пари з гостей; „Шеда“ — Романович Петро, Виспянський Юсиф і чотири пари з гостей; „Отродинка“ — Суслі Андрий, Борис Андрий, Сорочак Павло і Виспянський Юсиф; „Самолуська-коломийка“ — гр.м. Браблій з Сейлер, Масс., гр.м. Пелєх з Бостон, Масс., гр.м. Суслі Анастасія з Вустер, Масс., і місцеві: Гурбиль Михайлина, Ходоровська Катерина, Рибак Аграфія і Барялюк Марія. Між судьями буде знаток танків п. інжир Ів. Шило з Кромптон, Р. Ай.
 Початок балу 8:30, а Контест в 10-тій вечір.
 Просимо всіх парохіян і гостей-сиритинів прийти громадно.
 ЗА УРЯД ПАРОХІЯЛЬНИЙ І БАЛЕРНИЙ:
 Юсиф Ходоровський, пред.; Пилип Стойко, кас.; Олександ Косюк, секр.

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ
 КОТРИ МОЖНА НАБУТИ В КНИГРНІ „СВОБОДИ“:

Перша Книжечка (Буквар), П. Матвійчука	40 ц.
Друга Книжечка (Читанка для II. класи), М. Матвійчука	45 ц.
Трета Книжечка (Читанка для III. класи), М. Матвійчука	60 ц.
Четверта Книжечка (Читанка для IV. класи), М. Матвійчука	75 ц.
Коротка історія України, І. Крип'якевича	50 ц.
Мала історія України, І. Крип'якевича	15 ц.
Початкова Географія, з багатомо малюнками і картою, написав Степан Рудницький	75 ц.
Малий Катехизм християнсько-католицької релігії, уложив о. Іван Рудович	35 ц.
Збілийна історія, старого і нового завіта, о. д-ра Ярослава Левицького	85 ц.
Шкільний Співаник, Ф. Колесси	75 ц.
Співаник для дітей дошкільного та шкільного віку, зладив М. Гайворонський	35 ц.
Співаймо, збірничок пісень на два голоси для шкільної молоді. На весняне свято пісні. Зладив Ф. Колесса	15 ц.

Замовлення разом з належністю слати до:
„СВОБОДА“
 81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ОДИНОКА ПРИЧИНА

Коли нас кличуть у ночі з дому, віддаленого багато миль від тугешньої місцевости, ми відповідаємо швидко й успішно — та за невелику винагороду.

Це мабуть є одинокою причиною, чому ми маємо в цілій околиці так багато приятелів, котрі зовсім природно жадають наших услуг, як тільки заїде потреба.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
 FUNERAL DIRECTORS
 77 Morris St., Jersey City 34 E. 28 St., Bayonne
 Phone: Bergen 4-5989 Phone: Bayonne 3-0540

Пияк стоїть при дверях і старається встромити цигаро у двері в дірку від ключа. Прохожий бачить це і питається:
 — Що? ви з глуздів зсунулися, цигаром хочете відчинити двері?!
 — А до чорта! — сердиться пияк — то я, видно, скурив ключі!

Крупарський оженився, мав одержати пять тисяч посагу, тимчасом тесть виплачує йому лише п'ятьсот. Крупарський скривився.
 — Любий тестю, мушу звернути вам увагу, що бракує одного зера.
 — То власне ви це зеро! — відповідає тесть.

ЯК ОДИН ЕТІОПЕЦЬ ПОШИВ У ДУРНІ ВСЮ РУМУНЬСКУ ДИПЛОМАТІЮ.

Наслідком якогось непорозуміння між Румунією і Грецією в 1906 році з Пірею відкликали румунського консула Горация Александреску, людину буйної фантазії, що любив авантюричні пригоди. По дорозі додому він зазнав пригоди в Царгороді з перекладачем спеціальної етіопської мови, яка прийшла до турецької столиці, щоби тамошньому патріархові передати ключі якогось історичного монастиря в Етіопії.

Сьогодні тяжко сказати, хто був ініціатором цікавої дипломатичної штучки: чи консул Александреску чи етіопець, однаке одно певне, що штучка вдалася та що не эле відіграли її Александреску зателеграфував до Букарешту, що з ним подорожує братанич Ато Марія Гайле, який хоче навязати взаємини між Румунією й Етіопією. У Букарешті не мали причини не вірити консулеві й телеграмі. Етіопець приготував святоче прийняття. Екзотичний гість говорив дуже добре по французьки та грецьки, знав теж поводитися в товаристві, а загально увагу звертав на себе своєю брократовою одежею, гаптованою золотом і сріблом, та великим хрестом із дорогоцінними каменями, який носив на золотому ланцюгу.

Консулеві Александреску дали великі гроші, щоб міг достойно вгостити екзотичного „князя“. Головно величаве було прийняття в Ясах і Браїлі, по хатах місцевої аристократії, де уладили бенкети. „Негусів братанич“ узяв участь і в маневрах та просив, щоб румунський уряд згодився, щоб Етіопія прислала до Румунії сто молодих етіопців, хай би покінчили румунську військову школу.

Та в міністерстві закордонних справ скоро почали сумніватися, щоб то був справжній етіопський князь. Александреску довідався про те та порадив „князеві“ покинути Румунію. Відїзд етіопця з Браїли був дійсно величавий. При відїзді етіопець подарував одній дамі з товариства, до якої хати його були запросили, свій хрест із золотим ланцюгом. На другий день ця жінка віднесла хрест до золотника, щоб його оцінив, і на превелике розчарування довідалася, що її дорогоцінні камені... фальшиві. Про дальшу долю „князя“ нічого невідомо. Консуль Александреску мусів покинути дипломатичну службу й ціла справа скоро забулася.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 7. лютого ц. р., померла в Честерськїм Шпиталі по тяжкій недужі Марія Вовк, члениця Бр. Сош. св. Духа, від. 237 У. Н. Союза в Честер, Па. Померла в дуже молодім віці, бо мала всього 24 роки, коли розпрочалася зі світом. Похорон відбувся дня 11. лютого при великим здивіи народу. Покійна була вправді молододо дівчиною, але відомою з активности в нашім народнім житті. Вона належала до наших спортових клубів як теж і до ОДВУ. Прибули віддати Покійній останню прислугу місцеві й поза-місцеві громадяни з Філадельфії, Вільмінгтон і околиць. Домовину несли члени ОДВУ, а прощальну промову виголосив о. О. Мицик, парох укр. прав. церкви. Порівнав життя Покійної до цієї молододі квітки, що щойно починає розвиватись. Слухаючи тих прощальних слів, всі заливалися слізами. Хай той похорон Покійної буде для нас усіх доказом цього, що значить належати до своєї рідної організації й почувати себе членом чи членицею нашої української організованої громади в Америці. Покійна належала і до інших асекюраційних компаній. І що з того? Хто пам'ятав за ню в той останній години? Хто випровадив її на тамтой світ з честю і виявом великої любови? Чи не свої?

Покійна була по мамі сиротою. Оставила батька, двох братів і одну сестру.

Родина щиро дякує всім тим, що віддали Покійній останню прислугу.

Земля її пером!

Григорій Стеців,
секр.

— Ти вже не пеш?
 — Ні, не по, бо потім тече мені кров з носа.
 — Якраз і моя жінка така...
 — Здається, жінка взяла від тебе слово, що не ходиш до коршми.
 — Слово ні, але гроші.
 — Вуйку, а чому у вас такий червоний ніс?
 — Доля мене била, дитинко.
 — Цікаво! І завжди вшмарила по носі?!

ПОШУКУЮ брата Лучка (Джордж) Крет, родом з Галичини, пов. Перемішлян, село Печенів, жена його з Полонич. Мешкав давніше у Нью Йорку, кілька років як виїхав десь до Пенсильвенії за Філадельфію. Хтоб про нього знав, або він сам, прошу повідомити на адресу: Wasyl Kret, R. F. D. Malapardis Rd., Whippany, N. J. 41-2

ТАРЗАН І ОГНЕННІ БОГИ.

Навмисний вхід Тарзана між баалітів видався нерозважністю, але він спирався на добре розуміння диких народів. Він знав, що може вратувати Джовнса і його товаришки тільки в один спосіб, а саме, коли він зробить на їх переможців вражіння, що він має силу й владу.

І здивовані поганці справді дивилися на його бронзове тіло з справжнім страхом. Але Ніарх, найстарший священник, крикнув йому визов: „Хто ти такий? Що ти тут робиш?“ Тарзан не розумів його, та йшов далі геройським кроком до бранців.

Тепер лейді Бет, не менше здивована, як бааліти, шепнула до Джерія: „Хто це?“ „Він називається Тарзан“, сказав американець. „Тарзан?“ — англійська дівчина сказала здивована. „Очевидно, це й не може бути ніхто інший, тільки він. Ніхто інший не міг би так поводитися. Дивись. Чи не виглядає він на божка?“

Але Ніарх знов крикнув до Тарзана: „Стій, хто ти не був би. Ні один чоловік не сміє здержувати жертви Баала“. Заява найстаршого священника розбудила в його вірних ново загорілість і тепер з юрби піднявся рев горячкового фанатизму.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
 УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
 ХІРУРГ І АКУШЕР
 321 E. 18th STREET,
 between 1st and 2nd Avenues,
 NEW YORK, N. Y.
 Tel. GRAMERCY 5-2410.
 Урядові години: рано від 10 до 12, ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

ПЕТРО ЯРЕМА
 УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В БРОУКХ, БРОУКЛІН, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
 129 E. 7th STREET,
 NEW YORK, N. Y.
 Tel. Orchard 4-2568.

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
 707 PROSPECT AVENUE
 (cor. E. 156 St.), BRONX, N. Y.
 Tel. Ludlow 4-2568.